

Tři zážitky duše na cestě k éterickému Kristu

Hlavní elementy, z nichž se skládá Základní kámen, jsou hluboce spjaty s třemi úkoly, které má řešit současný člověk na své cestě k osobnímu setkání s éterickým Kristem v duchovém světě. Proto se také člověk, který vložil Základní kámen do svého srdce, může přiblížit k při jetí vši plnosti nadsmyslové reality Druhého příchodu.

První úkol spočívá v tom, aby člověk zduchovnil své myšlení, v jehož základě je Michaelova inteligence sestoupivší na Zemi. Jeho zduchovnění je nezbytné pro vědomé zření Krista. Celá cesta antroposofického poznání, jak je popsána v knize „Jak dosáhneme poznání vyšších světům" (GA 10) a také v četných jiných dílech Rudolfa Steinera, má za cíl rozvíjení právě takového „intelektuálního jasnozření“.

Zde může žákovi duchové vědy zvláště pomoci vnitřní práce s myšlenkovým světlem Základního kamene. Toto světlo se může pro něj stát jakýmsi průvodcem v procesu přeměny jeho intelektuality, neboť může člověku otevřít ony kvality, které si musí osvojit jeho myšlení, aby správně vstoupil do duchového (astrálního) světa. K takovým kvalitám náleží především *moralita* myšlení, kterou člověk nejen musí v sobě vypracovat, nýbrž se musí učit chápat také svým srdcem jako novým orgánem poznání. Rudolf Steiner popisuje tento stav takto: „ I když on [člověk] myslí hlavou, avšak srdce cítí jeho myšlení jako světlé nebo temné" (GA 26, stař z 23. 11.1924 „Světové myšlenky v působnosti Michaelově a v působnosti Ahrimanově“).

Propůjčil-li člověk svému myšlení takovou vnitřní morální sílu, pozná, že je světlo přítomné v jeho myšlení spřízněno podle podstaty se svítící auroou kolem Základního kamene. Potom mu ukáží myšlenky v ní žijící, které jsou současně myšlenkami světovými a lidskými, další cestu, na níž může spojit své pozemské myšlenky se světovými myšlenkami andělů a tím může ve své duši probudit schopnost zřít *světlo* (světelnou auru) éterického Krista.

Druhý úkol spočívá v takovém rozšíření lidského vnitřního rozsahu svědomí, aby toto svědomí mohlo časem přijmout v jeho duši imaginativní charakter. Následkem toho se v jeho duši rozvine zcela no-

vá schopnost spočívající v tom, že „bude vidět v obrazech [imaginacích] působení svých činů na budoucnost“ (GA 116, 8. 5. 1910). Potom už jeho celé morální chování nepovede abstraktní hlas svědomí, nýbrž konkrétní pohlížení na duchovní obrazy toho, co má ve svém životě vykonat, aby napravil chyby učiněné v minulosti. Svědomí, které se stalo imaginativním, však člověku otevře bránu pro správné (morální) prožívání *imaginace* éterického Krista jakožto představitele kosmického svědomí a zdroje všech morálních intuicí.

Podstatnou pomocí na cestě takového přetvoření svědomí v novou schopnost imaginativní může člověku být Základní kámen pohroužený do půdy jeho éterického srdce, v kterémžto Kamenu jsou spojeny lidské a kosmické imaginace. Tím mohou imaginativní síly kosmu, připlývající ze sféry archandělů, vnikat do jeho celého duševního života, až do proměny nejniternějšího charakteru jeho svědomí.

Pokud jde o třetí úkol, vylíčil jej Rudolf Steiner nejpodrobněji v přednášce nazvané „Jak najdu Krista?“ (GA 182, 16. 10. 1918). Zde hovoří o jedné z nejdůležitějších podmínek prožívání Krista v naší době. Tato podmínka spočívá v tom, že každý současný člověk musí projít stavem úplné vnitřní bezmocnosti /Ohnmacht/ vzhledem ke svým nejlepším snahám a současně být schopen v tomto stavu žít, aniž přitom propadá zoufalství a aniž se snaží ochránit se před tou bezmocí sebeklamem a iluzemi.

Jediná síla v lidské duši, která je vskutku schopna vydržet v této zkoušce bezmocností, je síla, která je vlastní individuálnímu lidskému „já“, když se proniká čistou a nesobeckou láskou k Duchu: láskou ještě lidskou, které se však již dotkl paprsek lásky božské (světové). Jen když bude v člověku *taková* láska jako nikdy neochabující plamen, zahřívající celou duši, potom bude po prožití takové bezmoci jednou následovat vzkříšení z tohoto stavu, spojené s bezprostředním objevením se sil Krista v lidské duši. Proto Rudolf Steiner v uvedené přednášce zvláště zdůrazňuje, že v naší době hovoří o skutečném zážitku Krista jen ten, kdo může z osobní zkušenosti „mluvit o těchto dvou zážitcích: bezmoci a o vzkříšení z bezmoci“.

Také v této zkoušce může být člověku neocenitelnou pomocí „imaginativní Kámen lásky“ ve své dvojí makro-mikrokosmické povaze. Neboť v jeho substanci se spojují síly lidské a světové lásky, která při-

plyva z rıše archeu neboli Duchu osobnosti. Jestliže se tedy Základní kámen stane neotřesitelným základem veškerého duševního života člověka, potom může člověk na tomto zklad sklenout most mezi bezmocí a vzkřšenm z bezmoci a tm vstoupit na cestu vedoucí od *lásky* lidsk k *lásce* svtov, v níž se zjevuje Kristus.

Řeen se dá shrnout takto:

Tří hlavn zážitky na cestě vnímání a chápání éterického Krista

1. Morlnost' v poznání
2. Vidouc svědomí
3. Bezmoc a vzkříšení z bezmoci

Jen když uskutenjeme tı uveden koly, můžeme v sobě rozvinout vnitřní síly, kter umonj postav se inn na odpor výše popsnm rznm kategoriím zla. Tak se luciferick bytosti v naší době všemon snaží oddlit sféru poznání od sféry lidsk morality, aby člověka proměnily v morln automat, kter závisí ve všech morálních a duchovních otázkách na zevní autorit, a pokud jde o poznání, klon se takov člověk stále více k mlhav religiozitě nebo k materialistick vd, leckdy pak k tomu i onomu souasn.

Pokud jde o síly ahrimansk, mohou se jejich vládě v lidstvu postav na odpor zvlst síly imaginativního svědomí procitjcho v člověku, svědomí, kter ho vede k tomu, aby vědoměji proival a bezprostředn vyrovnával svou individuln karmu. A toho se Ahriman obv nejvíce, vdyt' v, že „dobř duchové darovali [lovku] možnost karmy proto, aby čelil ahrimanskm mocnostem" (GA 107, 22. 3. 1909).

Asuršt duchové posléze se budou zvlst snažit vyvolávat v člověku pocit pln bezmoci před vnějšími a vnitřními problémy obkličujcmi ho ze všech stran, problémy, kterou mu budou rostoucí mrou připadat jako neřešiteln. Souasn se budou této duchové snažit zabránit kadm způsobem tomu, aby člověk vyšel z tohoto stavu morln bezmoci ven, neboť vzkříšení z něho je spojeno s proitm éterického Krista. Budou se naopak snažit všemi jim dostupnými způsoby svrhnout člověka do propasti zoufalství a druhé, morln smrti, následkem čehož bude nevylčiteln nemoc vešker pozemsk

kultury, vedoucí postupn k jejímu konečnému zániku. Neboť „nemoc kultury a smrt kultury" - to je strašn „dar asur" současnému lidstvu (GA 194, 15. 12. 1919), jestliže se toto lidstvo neobrátí, pokud není pozdě, k

těm impulsům lidského vývoje, které jsou nejen s to ubránit zemskou kulturu před úplným propadnutím silám smrti, nýbrž ji také mohou vést ke skutečnému vzkříšení z toho stavu bezmoci, v němž nyní je.

Tento pocit obecné bezmoci bude od nynějška silně vzrůstat. Neboť zjevení se Krista v éterické formě musí nutně předcházet všeobecné prožívání toho, že žádné duchovní, sociální a kulturní hodnoty, které lidstvo zdědilo z minulosti, nejsou již s to být člověku oporou a tím méně mu ukázat cesty do budoucnosti. Rudolf Steiner o tom říká: „Ale než toto [éterické zjevení Krista] nastane, musí být vše to, co jsou zbytky starého, obráceno v úplnou nicotu ... Ale z této nicoty musí člověk nalézt svou pravou svobodu. Nové zření [Krista] se musí narodit z této nicoty. Člověk musí nalézt v této nicotě novou sílu. A duchovní věda by ho chtěla k tomu připravit“ (GA 200, 30. 10. 1920).

V tomto smyslu slouží k této přípravě *veškerá* anthroposofie v celku. Neboť ona je reálnou silou, která může přemoci tento stav bezmocnosti a stále většího klesání do nicoty a vést lidstvo ke vzkříšení v novém, svobodném a vědomém duchovním životě. O konkrétních cestách k tomuto cíli jsme již v této práci hovořili. K nim patří v první řadě vnitřní práce s duchovným Základním kamenem, který Rudolf Steiner položil do základů Všeobecné anthroposofické společnosti na Vánočním sjezdu 1923/1924.

Sergej

O.

Prokofjev